

С. І. Голощєпова, Г. П. Зінчук

Каланчацький район

КАЛАНЧАЦЬКИЙ РАЙОН – район, що знаходиться у південній частині Херсонської області. Межує зі Скадов. і Цюрупин. р-нами Херсон. обл. та Красноперекоп. р-ном АР Крим. Утвор. 1939. У 1939–44 – у складі Микол., від 1944 – Херсон. обл. 1963 ліквідовано, 1967 відновлено. Від вересня 1941 до листопада 1943 – під нім.-фашист. окупацією. Пл. 0,9 тис. км². Насел. 25 748 осіб (2001, складає 96,2 % до 1989): українців – 85 %, росіян – 12 %, проживають також білоруси, молдовани, німці, турки-месхетинці, євреї, цигани, вірмени, корейці. У складі р-ну – смт [Каланчак](#) і *Мирне* та 20 сільс. насел. пунктів. Лежить на *Причорноморській низовині*. Поверхня – низовинна, плоска лесова рівнина. Поширені балки та западини. Є поклади глини; мінерал. води та лікув. грязі. Тер. р-ну омивають води [Джарилгацької затоки](#) та [Каркінітської затоки Чорного моря](#). Проходить *Північно-Кримський канал*. Довжина мор. берег. лінії 35 км. Уздовж неї розташ. пляжі з цілющим повітрям, збагаченим іонами брому та йоду. Місц. клімат. умови сприятливі для організації літнього відпочинку. Ґрунти переважно темно-каштан. і каштан. слабо- та сильносолонцюваті, зустрічаються солонці та солончаки. Пл. лісів та ін. лісовкритих тер. 1,36 тис. га. Об'єкти природно-заповід. фонду: орнітол. заказник Думузла в с. Привілля та пам'ятки садово-парк. мистецтва в селах Роздольне та Хорли (усі – місц. значення). Розвинуті рослинництво зерн. і тваринництво м'ясо-молоч. напрямів. Пл. с.-г. угідь 72,2 тис. га, з яких орних земель – 62,6 тис. га. У К. р. вирощують рис, пшеницю, кукурудзу, овоч. і баштанні культури, виноград. Вироб-во с.-г. продукції здійснюють 29 с.-г. т-в, 89 фермер. госп-в і 14 с.-г. підприємств. Працюють підприємство «Каланчакриборозплідник» (с. Привілля), ЗАТ «Червоний Чабан» (розведення мериносної тонкорун. породи овець). У К. р. – 18 заг.-осв. шкіл, 13 дитсадків; рай. Будинок культури, 15 сільс. клубів, [Каланчацький краєзнавчий музей](#), 16 б-к, 2 школи естет. виховання; центр. рай. лікарня, 12 фельдшер.- акушер. пунктів, 2 амбулаторії; 31 оздоров. заклад (села Хорли, Приморське, с-ще Роздольне). Функціонує нар. фольклорно-етногр. колектив «Українські вечорниці» в с. Привілля. Виходить г. «*Слава праці*». Реліг. громади: 11 – УПЦ МП; УАПЦ; євангел. християн-баптистів, християн віри євангельської, свідків Єгови. Досліджено 208 пам'яток археології. У с. Хорли встановлено пам'ятник С. Фальц-Фейн, скульптуру «Купальниця» (1903), у с. Червоний Чабан – пам'ятник Ю. Гагаріну. Серед видат. уродженців – вірусолог, чл.-кор. УААН, ВАСГНІЛ *В. Онуфрієв* (с. Олексіївка), журналіст, краєзнавець *Г. Рудницький*

(с. Новокиївка), нар. художник України *В. Чуприна* (с. Хорли).

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Безрідний Д. Геродотова Скіфія. Про племена, що проживали на території Каланчацького району в стародавні часи // Слава праці. 1988, 16 січ.;
2. Оленковський М. П. Археологічні пам'ятки Каланчацького району Херсонської області. Хн., 2004;
3. Харченко А. Г. Каланчак та його околиці. Хн., 2008;
4. Рудницький Г. Каланчацький район // Земля степових пірамід. К.; Хн., 2011.

Бібліографічний опис:

Каланчацький район / С. І. Голощопова, Г. П. Зінчук // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2012. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-10373>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).